

FUNDACJA POSZANOWANIA ENERGII

w Gdańsku

ul. G. Narutowicza 11/12 80-233 Gdańsk

tel. +48 58 347 20 46, tel./fax +48 58 347 12 93

e-mail: biuro@fpegda.pl, www.fpegda.pl

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY SZTUTOWO
na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020**

A K T U A L I Z A C J A 2013

Gdańsk 2013

Spis treści

1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	5
2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	6
Uwarunkowania ogólne.....	6
Populacja	7
Infrastruktura	8
Uwarunkowania gospodarcze gminy	8
Zasoby kulturowe	10
3. ANALIZA STANU JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO NA TERENIE GMINNY SZTUTOWO	12
Uwarunkowania klimatyczne	12
Geologia i geomorfologia.....	13
Zasoby naturalne	13
Wody powierzchniowe.....	14
Zbiorniki wód powierzchniowych	15
Wody podziemne.....	15
Gospodarka wodno – ściekowa.....	17
Pobór wody	17
Oczyszczanie ścieków.....	19
Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	20
Melioracje.....	21
Melioracje podstawowe:	21
Melioracje szczegółowe:.....	21
Gleby i ziemia	22
Monitoring jakości	22
Gospodarka odpadami.....	22
Powietrze atmosferyczne.....	23
Energia	25
Energia konwencjonalna	25
Energia ze źródeł odnawialnych	25
Hałas.....	25
Ochrona przyrody.....	26
Leśnictwo	26

Rozpoznanie problemów w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Sztutowo.....	27
4. CELE W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE.....	28
Polityka ekologiczna Państwa.....	28
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego.....	28
Środowisko dla zdrowia - dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.....	29
Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz aktywacja rynku na rzecz środowiska	30
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego oraz racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.....	31
Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i surowców naturalnych.....	32
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego.....	33
Cele w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Sztutowo na lata 2013 – 2017 z perspektywą do roku 2020.....	33
5. ŚRODKI FINANSOWE	38
Budżet Gminy Sztutowo	38
Analiza budżetu Gminy Sztutowo w latach 2008 – 2011	38
Środki zewnętrzne – możliwości uzyskania dofinansowania	39
6. MONITORING WDRAŻANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	44
7. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	44
8. BIBLIOGRAFIA	45
9. ZAŁĄCZNIK.....	46
Wskaźniki realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo	46

OBJAŚNIENIA SKRÓTÓW

GUS	- Główny Urząd Statystyczny
IUNG	- Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
KPGO	- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK	- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
PEP	- Polityka Ekologiczna Państwa
PKD	- Polska Klasyfikacja Działalności
POŚ	- Program Ochrony Środowiska
PZO	- Punkt Zbierania Odpadów
PZON	- Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych
RLM	- Równoważna Liczba Mieszkańców - <i>liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby</i>
RSOiuO	- Regionalny System Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów
NFOŚiGW	- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WFOŚiGW	- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO	- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
WPI	- Wieloletni Plan Inwestycyjny
WSSE	- Wojewódzka Stacja Sanitarно- Epidemiologiczna
ZUOS	- Zakład Unieszkodliwiania Odpadów - Rokarki

1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo została sporządzona w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań, których realizacja jest niezbędna do prowadzenia prawidłowej polityki ochrony środowiska na terenie Gminy.

Program Ochrony Środowiska wraz z *Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Sztutowo* na lata 2004 – 2011 został przyjęty przez Radę Gminy Sztutowo 28 października 2004r uchwałą Nr XXI/142/04.

Zgodnie z art. 17.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity z 2008 r. Dz. U. Nr 25, poz. 150 ze zm.) organ wykonawczy Gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminny program ochrony środowiska, uchwalany przez radę gminy (art. 18 ust. 1). Programy te sporządzane, podobnie jak polityka ekologiczna państwa co 4 lata, powinny określać cele i priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno - ekonomiczne i środki finansowe (art.14 ust. 1).

2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Uwarunkowania ogólne

Sztutowo jest gminą nadmorską, położoną w północno – wschodniej części województwa pomorskiego i wchodzi w skład powiatu nowodworskiego (ryc. 1). Od zachodu graniczy z gminą Stegna, od południa z gminą Nowy Dwór Gdański, natomiast od północy granicę gminy wyznacza linia brzegowa Morza Bałtyckiego (Zatoki Gdańskiej), a od wschodu - Zalewu Wiślanego. Siedzibą gminy jest miejscowość Sztutowo.

Ryc. 1. Podział administracyjny powiatu nowodworskiego

Ryc. 2 Obszar Gminy Sztutowo

Gmina Sztutowo jest gminą wiejską, jej powierzchnia wnosi 11 153 ha (ryc. 2), z czego część lądowa obejmuje ok. 52%. Największy udział mają użytki rolne (32%) z dominującymi gruntami ornymi, przy niewielkim udziale łąk i pastwisk oraz sadów; lasy zajmują prawie 17%, tereny zabudowane - 2%, a nieużytki ok. 2%. Największą część powierzchni gminy zajmują wody - ok. 48%, co wynika z objęcia granicami gminy części Zalewu Wiślanego oraz z gęstej sieci cieków i melioracji.

Ryc. 3 Położenie Gminy Sztutowo w województwie pomorskim

Populacja

Gmina Sztutowo należy do gmin rolniczo - turystycznych, charakteryzuje się rozproszoną zabudową. Gmina składa się z 8 sołectw:

- Grochowo Pierwsze
- Grochowo Trzecie
- Groszkowo
- Kąty Rybackie
- Kobyła Kępa
- Łaszka
- Płonina
- Sztutowo

Obszar gminy na stałe zamieszkują 3691 osoby (stan na 9 maja 2013 r. wg bazy LBD), z których 1853 osoby stanowią kobiety (prawie 51%). Gęstość zaludnienia na terenie Gminy wg Głównego Urzędu Statystycznego wynosi 33 osoby/km². Na przestrzeni ostatnich lat obserwowano ujemny przyrost naturalny. Od roku 2009 widać dodatni przyrost naturalny, co jest efektem poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Gmina należy obecnie do najbogatszych polskich gmin wiejskich pod względem dochodu na 1 mieszkańca. W r. 2010 zajęła II miejsce w kraju, osiągając dochód 16 252 zł na 1 mieszkańca, awansując z zajmowanego w r. 2009 – 58 miejsca. Wynika to z tego, że w latach 2010 - 2014 Gmina otrzyma łączną kwotę ok. 50 mln złotych z budżetu państwa tytułem zwrotu zaległego podatku od nieruchomości, wypłacanego za grunty pod wewnętrznymi wodami morskimi (Zatoka Gdańska, Zalew Wiślany).

Tabela 1. Zmiany liczby ludności Gminy Sztutowo w latach 2005 – 2013
(stan na 9 maja 2013 wg bazy danych regionalnych GUS oraz bazy LBD)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba mieszkańców w Gminie	3 630	3 591	3 574	3568	3594	3645	3652	3669	3691

Mieszkańcy w wieku produkcyjnym pracują przede wszystkim w usługach (głównie związanych z turystyką) oraz w rolnictwie i rybołówstwie. Gmina Sztutowo charakteryzuje się dużą podażą wykwalifikowanej siły roboczej, jednak oferty pracy obejmujące zwłaszcza obsługę ruchu turystycznego mają charakter sezonowy. Obecnie na terenie Gminy zamieszkuje ok. 2367 osób w wieku produkcyjnym, co stanowi 64,5% wszystkich mieszkańców. W wieku przedprodukcyjnym ok. 20%, zaś osoby w wieku poprodukcyjnym reprezentuje 15% społeczeństwa. W Gminie bezrobocie wynosi ok. 15 %, ponad połowa z tego to kobiety.

Infrastruktura

Sieć komunikacyjną w granicach Gminy Sztutowo tworzą:

- droga wojewódzka nr 501 Przejazdowo - Gdańsk - Mikoszewo - Krynica Morska - Nowa Karczma na odcinku 13,5 km,
- drogi powiatowe o łącznej długości 35,096 km,
- drogi gminne o łącznej długości 29,5 km,
- drogi wewnętrzne będące własnością gminy ok. 80 km.

Na terenie gminy dominuje transport lekki, reprezentowany przez samochody osobowe (91% ruchu) oraz dostawcze (5%). Ruch pojazdów ciężarowych ma niewielki udział (poniżej 1%), natomiast silniej zaznacza się ruch pojazdów ciężkich w postaci autobusów (ok. 3%), co wynika z intensywnego transportu osób, zarówno w skali lokalnej (dojazdy do pracy i szkół), jak i turystycznego charakteru gminy.

W okresie letnim funkcję transportową na odcinku Nowy Dwór Gd.- Stegna - Mikoszewo -Sztutowo pełni kolejka wąskotorowa, uruchomiona ponownie w 2003 roku po kilkuletniej przerwie. W granicach gminy jej trasa mierzy 2,1 km.

Uwarunkowania gospodarcze gminy

Gmina Sztutowo ma szczególny charakter ekologiczny. Położona jest w obszarze południowobałtyckiego korytarza ekologicznego, co skutkuje koniecznością jego ochrony, za czym idą niezbędne ograniczenia inwestycyjne w obszarach nadmorskich, wydmych, na terenie gruntów leśnych czy terenów bagiennych.

Na 494 podmioty gospodarcze (wg bazy danych GUS zarejestrowane w rejestrze REGON na koniec 2012 roku) blisko 98 % należało do sektora prywatnego, głównie skupiającego działalność osób fizycznych, w sektorze publicznym zarejestrowanych jest 10 jednostek gospodarczych, co stanowi nieco ponad 2 % wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Struktura zarejestrowanych podmiotów w Gminie Sztutowo wg poszczególnych sekcji PKD odzwierciedla turystyczno - rolniczy charakter gminy (tabela 2) - dominują podmioty zorientowane na obsługę osób przyjezdnych (handel, noclegi - ok.45 %) przy ok. 8 % udziale podmiotów zajmujących się rolnictwem i rybołówstwem.

Tabela 2. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007

Rodzaj działalności gospodarczej	Ilość jednostek gospodarczych
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	28
Przetwórstwo przemysłowe	54
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
Budownictwo	61
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	69
Transport i gospodarka magazynowa	11
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	155
Informacja i komunikacja	7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	16
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9
Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	17

Gmina Sztutowo jest typowym obszarem rolniczym Żuław, więc obok turystyki główne źródło utrzymania stanowią dochody uzyskane z uprawy, hodowli oraz połowów. Głównie uprawy to pszenica ozima i jara, jęczmień jary, buraki, rzepak ozimy. W produkcji zwierzęcej dominuje bydło i trzoda chlewna.

Żuławy cechują się bardzo korzystnymi warunkami do prowadzenia gospodarki rolnej. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg IUNG w Puławach dla Gminy Sztutowo wynosi 88,6 pkt. Dominującymi glebami są mady, których urodzajność w dużym stopniu zależy od uregulowania stosunków wodno-powietrznych oraz właściwej agrotechniki. Przeważają gleby kompleksów pszennych umożliwiające prowadzenie intensywnej produkcji rolnej. Trwałe użytki zielone na żyznych glebach w Gminie Sztutowo stwarzają korzystne warunki do hodowli bydła mlecznego i opasowego.

Dostęp do morza i wód zalewu umożliwia rozwój rybołówstwa. Do poławianych gatunków należą: śledzie, węgorze, sandacze, trocie i leszcze. Połowy na morzu prowadzone są łodziowo, natomiast na Zalewie - sieciami stawnymi oraz żakami, utwierdzonymi do dna żerdziami. Część obszaru zalewu o szerokości ok. 1300 m objęta jest zakazem stawiania sieci, co służyć ma wędrówkom ryb wzdłuż Zalewu.

Zasoby kulturowe

Położenie oraz uwarunkowania środowiskowe Gminy Sztutowo decydują o atrakcyjności tego obszaru pod względem turystycznym. Korzystne warunki klimatyczne oraz część mierzejowa, zapewniająca dostęp do wód Zalewu Wiślanego i Morza Bałtyckiego, pozwala na prowadzenie aktywnej turystyki, opierającej się na sportach wodnych i rekreacji. Gmina dysponuje dwoma kąpieliskami zlokalizowanymi nad Zatoką Gdańską – w Sztutowie i Kątach Rybackich. W roku 2006 plażę nad tymi kąpieliskami otrzymały certyfikat Błękitnej Flagi. Bogactwo gminy stanowią liczne zabytki sprzyjające aktywnemu wypoczynkowi. Liczba

zabytków wpisanych do rejestru wynosi 255 obiektów, do których należą całe układy ruralistyczne w miejscowościach: Łaszka, Grochowo, Groszkowo, Kąty Rybackie, Sztutowo - domy mieszkalne, budynki gospodarcze, stodoły i spichlerze, a także ciekawe budowle hydrotechniczne – stacje pomp Kobylej Kępie i w Grochowie, most zwodzony na Wiśle Królewieckiej w Sztutowie (zdjęcie obok), stacje transformatorowe oraz kościoły parafialne: św. Wojciecha w Sztutowie oraz św. Marka Ewangelisty w Kątach

Rybackich, a także obiekty byłego Obozu Koncentracyjnego Stutthof. Działają dwa muzea: Państwowe Muzeum Stutthof, mieszczące się w byłym Obozie Koncentracyjnym Stutthof, obrazujące działalność obozu oraz Muzeum Zalewu Wiślanego (filia Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku), mające charakter sezonowy. prezentujące historię rybołówstwa na Zalewie Wiślanym, w tym jednostki rybackie, niegdyś po nim pływające.

W Sztutowie znajduje się pomost cumowniczy dla jachtów, a w Kątach Rybackich nad Zalewem - przystań pasażerska oraz port rybacki.

Przez Gminę przebiegają liczne szlaki rowerowe tj.:

- Szlak Bursztynowy - wzdłuż Mierzei, po terenie leśnym - 13,0 km;
- Szlak Nadmorski - łączący kąpieliska w Sztutowie i Kątach Rybackich - 3,5 km;
- Szlak Nadzalewowy - od Skowronek do Przebrna - 3,2 km;
- Mała Nadzalewowa Pętla Żuławska (Kąty Rybackie- Kobyla Kępa - Kąty Rybackie) lub odwrotnie (Sztutowo - Kobyla Kępa - Kąty Rybackie - Sztutowo) - 7,5 km;
- Pętla Żuławska (Sztutowo - Łaszka - Groszkowo - Grochowo Pierwsze - Sztutowska Kępa - Sztutowo - 17,4 km - z alternatywą do Rybiny i dalej przez Chełmek i Marzęcino do Elbląga

Baza danych lokalnych GUS z roku 2012 podaje, że w Gminie Sztutowo było w tym czasie 27 zarejestrowanych obiektów noclegowych. Są to m.in.:

- 1 pensjonat,
- 6 ośrodków wczasowych,
- 1 hostel,
- 3 zespoły domków turystycznych,
- 2 pola biwakowe,

Z wymienionych powyżej obiektów blisko 25 % prowadziło swoją działalność przez cały rok. W porównaniu z rokiem 2011 na terenie Gminy Sztutowo powstało 11 dodatkowych obiektów noclegowych, będących do dyspozycji przyjezdnych. Świadczy to o atrakcyjności tego obszaru oraz o wysokim zaangażowaniu społeczności lokalnej w rozwój branży turystycznej.

3. ANALIZA STANU JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO NA TERENIE GMINNY SZTUTOWO

Uwarunkowania klimatyczne

Gmina Sztutowo znajduje się w pasie nadmorskim Bałtyku, gdzie dominuje klimat umiarkowany morski. Niewielkie różnice klimatyczne między północą a południem gminy są efektem położenia i ukształtowania terenu, południe gminy znajduje się na równinie żuławskiej z licznymi depresjami i bogatą siecią hydrograficzną, zaś na północy dominują wały wydmore. Północna część gminy (obszar mierzejowy) cechuje się dużą przewiewnością, wynikającą z przemieszczania się wzdłuż wybrzeża układów cyklonalnych, co stwarza dobre warunki aerosanitarne. Dominują wiatry zachodnie i południowo – zachodnie o średniej prędkości 4,6 m/s.

Tabela 3. Średnia sezonowa temperatura dla Gminy Sztutowo wg IMGW.

Sezon/rok	2010	2011	2012
Lato [°C]	18	17	18
Zima [°C]	-3	-2	-1

Średnia temperatura zimą wynosi -2 °C, średnia temperatura latem +17,5 °C. Odchylenie średniej temperatury w obszarze Gminy Sztutowo wynosi ok. 0,5 °C (ryc. 4). Ochładzający wpływ wód Bałtyku i Zalewu Wiślanego jest odczuwalny głównie w miesiącach wiosennych i letnich. Ochłodzenie następuje także pod wpływem napływających mas powietrza polarno-morskiego, przynoszących powietrze wilgotne, powodujące w zimie odwilże, wzrost zachmurzenia i opady śniegu lub deszczu. Przy układach wyżowych napływają masy powietrza polarno - kontynentalnego, przynoszące zimą pogodę mroźną bez opadów, latem natomiast - słoneczną i suchą. Średnia roczna wilgotność powietrza na Mierzei Wiślanej wynosi około 84 %, najwyższe wartości przypadają na miesiące zimowe: listopad, grudzień, najniższe na czerwiec i lipiec. Cechą wyróżniającą tę część obszaru gminy są wysokie wartości nasłonecznienia (wyższe o ponad 50 godzin nad Zatoką Gdańską od Pojezierza Pomorskiego), z maksimum przypadającymi w czerwcu i wynoszącymi ponad 8 godzin.

Ryc. 4
Odchylenie średniej temperatury

Ryc. 5
Suma opadów w roku

Obszar Żuław ma większe amplitudy temperatur w porównaniu z mierzeją (osłabiony wpływ mas powietrza z nad morza i Zalewu). Roczna suma opadów wynosi od 600 do 650 mm (ryc. 5). Cechą charakterystyczną Żuław Wiślanych jest duża wilgotność powietrza, wynika to z płytkiego zalegania wód gruntowych i gęstej sieci hydrologicznej, co sprzyja powstawaniu mgieł.

Geologia i geomorfologia

Gmina Sztutowo położona jest w obrębie Żuław Wiślanych i Mierzei Wiślanej. Żuławy zajmują znaczny obszar gminy. Jest to nisko położona równina utworzona w ciągu ostatnich 5 tysięcy lat w procesie akumulacji namulów rzecznych. Najstarsze osady denne ocenia się na 6 – 9 tysięcy lat.

Mierzeja znajdująca się w północnej części gminy (południowo – wschodni brzeg Zatoki Gdańskiej) jest piaszczystym wałem z wydrami o wysokości przekraczającej 30 m, powstałym pod wpływem działalności fal i dryfu piasków pochodzących z abrazji brzegów Płw. Sambijskiego.

Cechą charakterystyczną rzeźby Mierzei jest jej strefowość. Na mierzejowym fragmencie gminy Sztutowo można wyróżnić odcinki o odrębnych cechach geomorfologicznych:

- **Jantar – Sztutowo:** piaszczysta plaża z wałem wydmy przedniej i strefą wydmy przyplażowych, wydmy są porozielane różnokształtnymi obniżeniami międzywydmowymi. Najbardziej wyrazisty element rzeźby stanowi 25-cio metrowy wał wydmy oddzielający kompleks wydmy od równiny mierzejowej przechodzącej w równinę deltową Żuław. Cechą równiny mierzejowej jest rzeźba wydmy.
- **Sztutowo – Kąty Rybackie:** odcinek, na którym Mierzeja osiąga największą szerokość, ponad 2 km, główny wał wydmy obniża się, a jego rzeźba jest silnie zróżnicowana i zajmuje jedynie strefę położoną na południe od wydmy przyplażowych. W pozostałej części dominują wały i pagóry wydmy o wysokościach przekraczających 20 m n.p.m. porozielane obniżeniami międzywydmowymi. Na południe od tej strefy rozciąga się obszar równiny mierzejowej o falistej rzeźbie z drobnymi formami eolicznymi.
- **Kąty Rybackie – Krynica Morska:** na tym odcinku od Kąt Rybackich Mierzeja jest formą półwyspowa, wał wydmy zajmuje jej północną część położoną na zapleczu plaży i wydmy przyplażowych, na zapleczu wału wydmy znajdują się różnorodne formy eoliczne: pagóry, krótkie wały, fragmenty wydmy barchanopodobnych, niecki i rynny deflacyjne rzadko przekraczające wysokość 15 m n.p.m. [2]

Zasoby naturalne

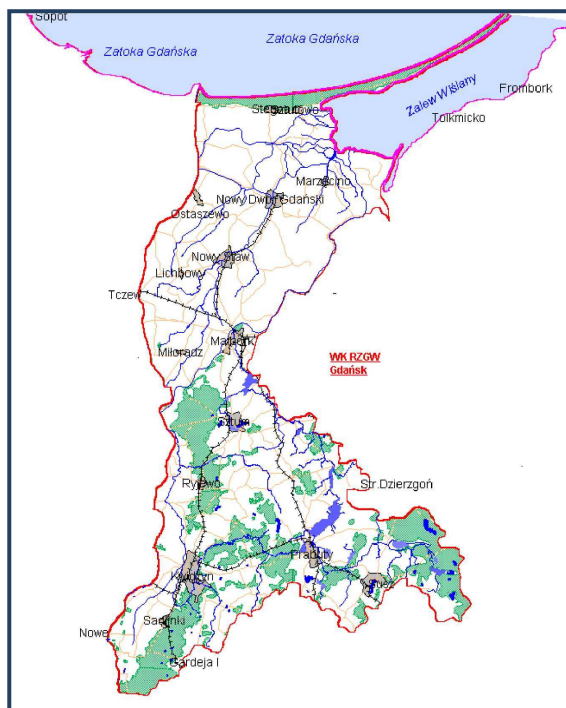
Zakład Przedsiębiorstwo Geologiczne w Gdańsku wraz z Oddziałem Geologii Morza Państwowego Instytutu Geologicznego w Gdańsku wykonali analizę około 600 otworów oraz badania litologiczne – stratygraficzne. Efektem tych badań było wyróżnienie na terenie Mierzei Wiślanej i północnej części Delt Wisły pięciu faz rozwoju tego obszaru:

I	– przedczwartorzędowa
II	– plejstoceńska
III	– morska interglacja eemskiego
IV	– zlodowacenie Wisły
V	– holocenska

Bursztyn występuje w najmłodszych czwartorzędowych osadach (holocenu) naniesionych przez lodowiec i rzeki polodowcowe w wyniku abrazji osadów trzeciorzędowych (eoceno-oligocenowych) brzegu klifowego Półwyspu Sambijskiego. Jest on w dużym rozproszeniu, głównie na odcinku przydeltowym Mierzei Wiślanej. Eksploatacja bursztynu odbywa się także z pozyskiwania materiału wyrzucanego na plażę w czasie sztormów. Teren Gminy Sztutowo nie jest bogaty w kopaliny. Na terenie gminy znajdują się pokłady gliny, których eksploatacja została zaniechana.

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe w Gminie w dużym stopniu wynikają z otaczającego ją systemu hydrograficznego Mierzei Wiślanej, co jest następstwem budowy geologicznej. Piaszczyste utwory budujące Mierzeję sprzyjają infiltracji wód opadowych. W obszarze Gminy występują ciek, tereny podmokłe oraz niewielkie zbiorniki wodne. Wody powierzchniowe w granicach Gminy stanowią bardzo istotny komponent środowiskowy.

Ryc. 6. Topografia zlewni rzeki Szarpawy i Nogatu wg RZGW Gdańsk

Jest to obszar zajmujący blisko 5 tys. ha, z czego wody płynące to 95 ha, a wody powierzchniowe stojące – 3 ha. Głównymi ciekami są rzeka Szarpawa (deltowe odgałęzienie Wisły ryc. 6) wraz ze swoją lewostronną odnogą - Wisłą Królewiecką. Odprowadzają one wody do Zalewu Wiślanego. Obie rzeki zabezpieczone są obwałowaniami przeciwpowodziowymi. Szarpawa (od odejścia Wisły Królewieckiej zwana także Wisłą Elbląską) ma początek w 931,2 km Wisły, od której oddziela ją śluza komorowa Gdańska Głowa. Rzeka o długości 25,4 km ma kręte koryto o słabym nurcie, z gęsto porośniętymi brzegami. Stanowi szlak żeglowny o długości 25,4 km, prowadzący na wody Zalewu. Wisła Królewiecka odgałęzia się od Szarpawy w 15,3 km biegu rzeki w m. Rybina. Wisła Królewiecka to ramię ujściowe Szarpawy o długości 11,5 km. Do Zalewu Wiślanego uchodzi w pobliżu Kobyłej Kępy.

W latach 2006-2007 przeprowadzono prace pogłębiarskie. Podniesiono do wysokości 15-16 metrów linie wysokiego napięcia. Naprawiono i uruchomiono mosty zwodzone w Sztutowie i Rybinie, które są otwierane dla jachtów. W 2009 roku w Sztutowie powstała marina „Baltica” – pierwsza na rzece przystań z infrastrukturą dla żeglarzy. Na całym szlaku z Gdańska do Elbląga i na Zalewie Wiślanym w ramach programu Pętla Żuław w latach 2008-2013 realizowane są inwestycje dla żeglarzy i wodniaków, takie jak m.in. budowa przystani, portów, a także podstawowej infrastruktury dla turystów wodnych w okolicy śluz, budowli wodnych.

Dla ochrony przed cofkami wód morskich Zalewu do koryt cieków w czasie sztormów, które mogą być efektem okresowych zatopień, Gmina posiada szeroko rozbudowany system kanałów i rowów melioracyjnych służący do odprowadzenia wód z obszaru Żuław. W granicach gminy znajdują się również dwa poldery o sztucznie regulowanym obiegu. Kobyła Kępa o powierzchni 416 ha oraz Grochowo o powierzchni 3421 ha. Do odwadniania używa się pompowni, a woda odprowadzana jest Wisłą Królewiecką.

Zbiorniki wód powierzchniowych

Na terenie Gminy głównym zbiornikiem wód powierzchniowych jest Zalew Wiślany (ryc. 7.). Jest to zalew słonawowodny, zatoka Morza Bałtyckiego o pow. 838 km² (w tym w granicach Polski 328 km²). Powstał w wyniku odcięcia przez Mierzeję Wiślaną części Zatoki Gdańskiej. Zalew jest wykorzystany przez turystów i rybaków oraz pełni funkcję trasy żeglugowej łączącej Gdańsk, Elbląg oraz Obwód Kaliningradzki. Obszar sprzyja gospodarce rybackiej, w obszarze Zalewu Wiślanego sklasyfikowano ok. 40 gatunków ryb.

Ryc. 7 Zalew Wiślany

Wody podziemne

Teren gminy Sztutowo jak i cały obszar powiatu nowodworskiego na podstawie kryteriów hydrostrukturalnych oraz udziału głównych poziomów wodonośnych należy do makroregionu północno-wschodniego, a w obrębie tego makroregionu do regionu gdańskiego z subregionem żuławskim. Są to wody czwartorzędowe. Ze względu na słabą izolację zagrożone są zanieczyszczeniami powierzchniowymi i ingresją wód morskich.

Dolna granica występowania wód słodkich intensywnej wymiany zalega na ok. 300 m p.p.m. W obrębie Mierzei Wiślanej poziom wodonośny pokrywają osady namułowe z wkładkami piaszczystymi, w których występują wody zaskórne oraz utwory eoliczne z charakterystycznymi soczewkami wodnymi zalegającymi na wodach słonych.

Wody gruntowe na Mierzei występują płytko w utworach wydmych. Są to wody płytkie, wspierane na wodach słonych infiltrujących od strony morza. Wody podziemne pochodzą z jury (wody chlorkowo- sodowe), triasu (wody chlorkowo- sodowe i sodowo- chlorkowo- wapienne) i czwartorzędu -mające postać zawieszonych soczewek. Zasilanie wód odbywa się poprzez infiltrację oraz poprzez podsiąkanie wód słonych. Wody podziemne na obszarze Żuław pochodzą z kredy (stanowiącej część tzw. gdańskiego kredowego basenu artezyjskiego), triasu i czwartorzędu.

Wody podziemne na terenie powiatu nowodworskiego są objęte badaniami jakości zarówno w ramach monitoringu krajowego, jak i regionalnego. Wg badań prowadzonych przez WIOŚ w Gdańsku w ramach krajowego monitoringu czwartorzędowe wody podziemne na terenie gminy zaliczono do klasy I b czyli do wód o bardzo dobrej jakości, natomiast badane w ramach monitoringu regionalnego - do wód III klasy czyli zadowalającej jakości.

W poniższych tabelach zostały przedstawione wyniki badań próbki wody wykonane w pierwszym kwartale 2013 roku przez Centralny Wodociąg Żuławski, w ramach monitoringu jakości wody dostarczanej do sieci i przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W zakresie fizyko – chemicznym przeprowadzono badania sanitarne skrócone (tabela 4), które miały na celu ustalenie czy woda nie wykazuje cech zanieczyszczenia pod względem fizycznym (temperatura, mętność, barwa, zapach, smak) i chemicznym (pH, amoniak, azotany, azotyny, mangan, żelazo, twardość ogólna).

Tabela 4. Wyniki badań fizyko – chemicznych jakości wody pochodzącej z Centralnego Wodociągu Żuławskiego.

Badania fizyko - chemiczne					Najwyższe dopuszczalne stężenie *
Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Metoda oznaczenia	Wynik	
1.	Mętność	NTU			1
2.	Barwa (Pt)	mg/l Pt	PB/Ch- 01 wyd.1 z dnia 24.02.2012r.	14	Akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian
3.	Zapach		PB/Ch- 06 wyd.1 z dnia 19.12.2011r.	akceptowalny	Akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian
4.	Smak		PB/Ch- 06 wyd.1 z dnia 19.12.2011r.	akceptowalny	Akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian
5.	Odczyn pH		PB/Ch- 04 wyd.1 z dnia 30.12.2010r.	7,4	6,5-9,5
6.	Zelazao (Fe)	mg/l	PN-ISO 6332 : 2001 pkt 7.1	58	200
7.	Amoniak (NH_4^+)	mg/l	PN-C-04576-I : 1994	0,174	0,500
8.	Azotyny (NO_2^-)	mg/l	PN-EN 26777: 1999	0,018	0,500
9.	Azotany (NO_3^-)	mg/l	PN-82/C-04576.08	5,620	50
10.	Mangan (Mn)	$\mu\text{g/l}$	PB/Ch- 01 wyd.4 z dnia 27.02.2012r.	33	50
11.	Twardość ogólna (CaCO_3)	mg/l	PN-ISO 6059:1999	282	60-500
12.	Przewodność elektryczna	$\mu\text{S/l}$	PN-EN 27888 : 1999	742	2500

* Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29.03.2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. nr 61, poz.417), z późniejszymi zmianami.

Zarówno w badaniach mikrobiologicznych (tabela 5), jak i fizyko – chemicznych nie wykryto przekroczonych norm w żadnym z badanych wskaźników, a do ludności powiatu nowodworskiego jest dostarczana woda o wysokiej jakości.

Tabela 5. Wyniki badań mikrobiologicznych jakości wody pochodzącej z Centralnego Wodociągu Żuławskiego

Badania mikrobiologiczne					Najwyższe dopuszczalne stężenie*
Lp.	Nazwa oznaczenia	Jednostka	Metoda oznaczenia	W y n i k:	
1.	Ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 22 ±2°C	jtk/1ml	PN-EN ISO 6222:2004	nie wykryto	Bez nieprawidłowych zmian
2.	Obecność i liczba bakterii grupy coli	jtk/100ml	PB/M- 01 wyd.4 z dnia 08.12.2011r.	0	0
3.	Obecność i liczba Escherichia coli	jtk/100ml	PB/M- 01 wyd.4 z dnia 08.12.2011r.	0	0
4.	Obecność i liczba enterokoków kałowych	jtk/100ml	PN-EN ISO 7899-2 : 2004	0	0

* Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29.03.2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. nr 61, poz.417), z późniejszymi zmianami.

Gospodarka wodno – ściekowa

Centralny Wodociąg Żuławski sp. z o.o. w Nowym Dworze Gdańskim jest firmą działającą w branży przemysłowej. Rodzaj świadczonej przez nią działalności został w Europejskiej Klasyfikacji Działalności sklasyfikowany jako: Pobór, oczyszczanie i rozprowadzanie wody. Firma jest odpowiedzialna za prawidłowe gospodarowanie zasobami wodnymi, z których korzysta między innymi Gmina Sztutowo.

Pobór wody

Gmina Sztutowo jest prawie całkowicie zwodociągowana (99% terenu). Centralny Wodociąg Żuławski dostarcza wodę pitną lokalnej ludności z ujęcia w Ząbrowie korzystającego z dwóch studni (tabela 6). Ujęcie w Ząbrowie dostarcza wodę pitną ludności zamieszkującej obszary Mierzei Wiślanej i Żuław Wiślanych.

Tabela 6. Wykaz i charakterystyka ujęć wód podziemnych oraz stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Sztutowo

Miejscowość	Zarządzający	Użytkownicy	Liczba studni	Zasoby ujęcia max [m ³ /h]
Ząbrowo	CWŻ Sp. z o.o. w Nowym Dworze Gdańskim	Ludność	11*	Q*= 1138
		Żuław Wiślanych i Mierzei Wiślanej	1**	Q**= 50

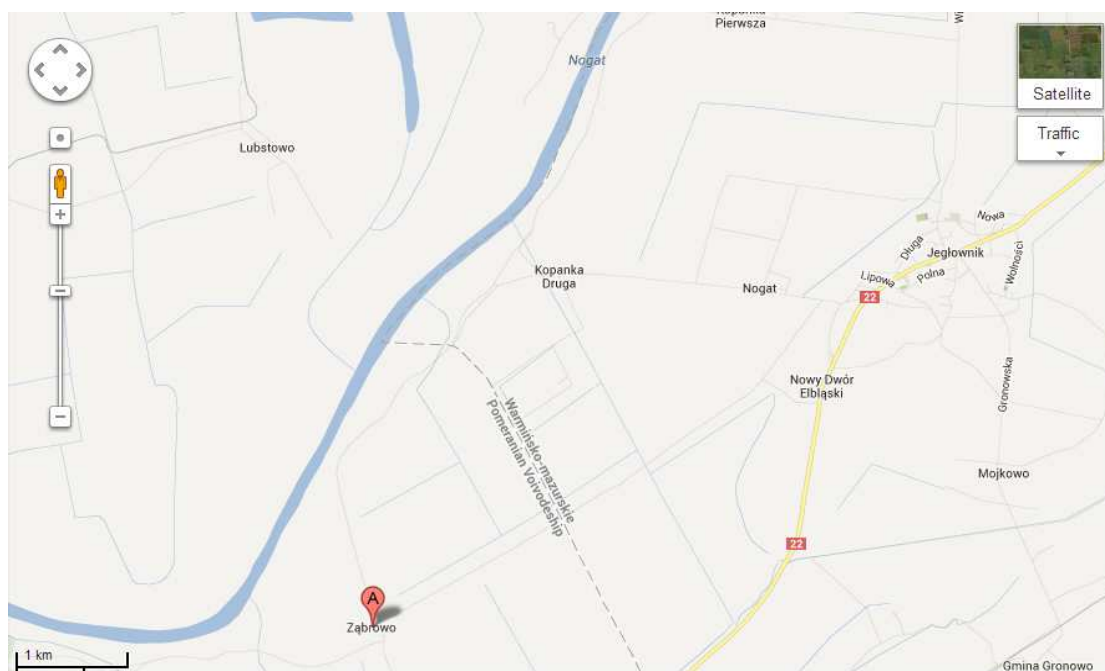
* dla plejstoceno- holoceno- poziomu wodonośnego

** dla kredowego poziomu wodonośnego

Ujęcie wody w Ząbrowie podlega ochronie bezpośredniej i pośredniej. Strefy ochrony bezpośredniej obejmują część terenu przylegającego bezpośrednio do studni głębinowych w promieniu do 8 m od obudowy każdej z nich oraz część terenu przylegającego bezpośrednio do stacji pomp i zakładu uzdatniania wody w następujących granicach:

- od południa biegnąca w odległości 12 m od zbiornika wody czystej, ma długość 131,5 m
- od zachodu ma długość 69,5 m,
- od wschodu ma długość 113,5 m,
- od północy ma długość 137 m.

Ryc. 8 Okolice ujęcia wody w Ząbrowie zasilającego Gminę

Tereny ochrony pośredniej zewnętrznej dotyczącej ujęcia w Ząbrowie (v. Ryc. 8 – mapka topograficzna terenu) obejmują obszar wzdłuż rzeki Nogat na odcinku długości 7,5 km (między 29,5 km a 37 km biegu rzeki) wyznaczony naturalną linią biegnącą wzdłuż prawego brzegu rzeki Nogat, z drugiej strony ograniczony pasem dróg, kanałów i rowów melioracyjnych o szerokości ok. 1 km.

Centralny Wodociąg Żuławski ma również opod opieką ujęcie w Kątach Rybackich, któremu podlegają obecnie nieeksploatowane:

- studnia nr 4 i stacja wodociągowa o wymiarach 20 x 50 m²,
- studnia nr 5 o wymiarach 20 x 20 m².

Wg bazy danych regionalnych GUS za rok 2011 rozdzielcza sieć wodociągowa Gminy Sztutowo liczyła łącznie 88,0 km przy 681 przyłączach prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Gospodarstwom domowym zamieszkanym przez 3442 osoby dostarczono łącznie 97,2 tys. m³ wody. Pomiędzy 2006 a 2011 rokiem wybudowano blisko 3 km nowej sieci wodociągowej oraz zwiększono dostawy wody do gospodarstw domowych o blisko 2,2 tys. m³.

Oczyszczanie ścieków

Na terenie Gminy skanalizowane są obszary zabudowy zwartej miejscowości: Sztutowo, Kąty Rybackie, Skowronki, Łaszka i Grochowo Trzecie. Część mieszkańców Gminy, których nie obejmuje sieć kanalizacyjna korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych z których ścieki są okresowo transportowane do oczyszczalni wozami asenizacyjnymi. W roku 2011 wg banku danych lokalnych GUS, na terenie Gminy znajdowały się 242 zbiorniki bezodpływowe przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych, oraz 3 oczyszczalnie przydomowe. Podstawowym aktem prawnym, regulującym gospodarkę nieczystościami ciekłymi na terenie gminy jest *Uchwała Nr XXIV/203/2013 Rady Gminy Sztutowo z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sztutowo*.

Uchwała nakłada na właścicieli nieruchomości zabudowanych usytuowanych na terenach nieuzbrojonych w sieć kanalizacji sanitarnej obowiązek gromadzenia nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych lub w przydomowej oczyszczalni ścieków bytowych, spełniających wymagania określone w przepisach odrębnych. Właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, zobowiązani są do zawarcia umowy na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych, z gminną jednostką organizacyjną lub przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na prowadzenie działalności z zakresu opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. (Rozdział 4 § 15. 2.).

Opróżnianie zbiorników bezodpływowych następuje na zasadach wskazanych w umowie zawartej pomiędzy właścicielem nieruchomości a przedsiębiorcą, przy czym nieczystości ciekłe muszą być usuwane nie rzadziej niż raz na kwartał, wyłącznie od poniedziałku do soboty w godzinach od 6:00 do 22:00 (Rozdział 4 § 18).

Firmy posiadające zezwolenie Wójta Gminy Sztutowo na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy to :

- TRANS-SALA Roman Antoni Sala, ul. Gdańska 17, 82-110 Sztutowo.
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Kanałowa 2, 82-100 Nowy Dwór Gdański.
- Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno- Porządkowych S.A., Trakt Świętego Wojciecha 43/45, 80-044 Gdańsk.

Zarządcą całości infrastruktury kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków jest Przedsiębiorstwo Komunalne „Mierzeja” w Stegnie. Cała sieć z terenu gminy jest podłączona do oczyszczalni ścieków PK „Mierzeja”, gdzie znajduje się stacja zlewna, do której należy odprowadzać zebrane nieczystości płynne. System kanalizacyjny odbiera ścieki także z terenu Gminy Stegna. Zasady odprowadzania ścieków określa Regulamin odprowadzania ścieków Przedsiębiorstwa Komunalnego „Mierzeja”.

Mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków Przedsiębiorstwa Komunalnego „Mierzeja” w Stegnie (ryc. 8.) oddana została do użytku w roku 1987. Oczyszczalnia zajmuje się oczyszczaniem ścieków z terenu Gmin Stegny i Sztutowa. Zaprojektowana została na przyjęcie ścieków w ilości 6 000 m³/dobę.

Z uwagi na turystyczny charakter terenu, a zwłaszcza wpływ miejscowości nadmorskich objętych zlewnią i zasięgiem obsługi asenizacyjnej powoduje dużą zmienność sezonową obciążenia oczyszczalni. Obciążenia w okresie letnim osiągają wielkości 5-ciokrotnie większe niż w pozostałych okresach.

Ryc. 9 Oczyszczalnia ścieków w Stegnie

Oczyszczalnia ścieków w Stegnie w roku 2008 oczyściła 460 000 m³ ścieków. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest kanał melioracyjny, a następnie rzeka Wiśła Królewiecka, która wpada do Zalewu Wiślanego. Z bazy danych regionalnych GUS za rok 2011 wynika, że rozdzielcza sieć

kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Sztutowo liczyła łącznie 59 km, przy 895 przyłączach prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Łącznie odprowadzono 138 tys. m³ ścieków, które w 100% poddano oczyszczaniu biologicznemu z podwyższonym usuwaniem biogenów. W roku 2011 70% ogółu ludności zamieszkującej w Gminie korzystało z sieci kanalizacyjnej, jest to więcej o 4,1% w stosunku do roku 2006. Wg danych Przedsiębiorstwa Komunalnego „Mierzeja” infrastrukturę kanalizacyjną tworzy 59,04 km sieci oraz 54 przepompownie. Sieć wykonana jest z PCW (ang. PVC - *polyvinyl chloride*, rur żeliwnych, kamionki i rur polietylenowych i polietenowych (PE) .

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) powstał w celu wypełnienia zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej w części dotyczącej dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej. Program został zatwierdzony przez Rząd RP 16 grudnia 2003 r. Stanowi on plan inwestycyjny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne.

W dniu 7 czerwca 2005 r. została zatwierdzona przez Radę Ministrów pierwsza Aktualizacja KPOSK (AKPOŚK 2005) jako realizacja obowiązku, wynikającego z ustawy z 18 lipca 2001 roku *Prawo wodne*, nałożonego na Ministra Środowiska, a polegającego na okresowej aktualizacji zapisów KPOŚK. Druga Aktualizacja KPOŚK została zatwierdzona przez Radę Ministrów 2 marca 2010 r. (AKPOŚK 2009). AKPOŚK 2009 obejmuje łącznie 1635 aglomeracji, które umieszczono w dwóch załącznikach. Aglomeracja Stegna znajduje się w pierwszym załączniku aktualizacji AKPOŚK. Oznacza to, że jest aglomeracją priorytetową dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego, grupa ta obejmuje 1313 aglomeracji od 2 000 RLM (łącznie RLM - 44 161 819, który stanowi 97% całkowitego RLM Programu).

W trakcie sporządzania POŚ dla Gminy Sztutowo dostępna była trzecia aktualizacja KPOŚK, która została zatwierdzona przez Radę Ministrów 1 lutego 2011 r. (AKPOŚK 2010)

W wyniku aktualizacji KPOŚK sporządza się wykaz niezbędnych przedsięwzięć w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków do końca 2013 r. i 2015 r.

Gmina Sztutowo stanowi część aglomeracji Stegna (PLPM027). Aglomeracja należy do regionu wodnego Wisły i została ustanowiona zarządzeniem Wojewody nr 31/06, wg którego liczy 13 000 RLM, co odpowiada 9 875 osobom. Długość sieci w aglomeracji wynosiła 194,1 km, z czego 93,2 km stanowiła sieć grawitacyjna. Z sieci korzystało w 2006 roku 3 750 osób. Liczba ta w latach 2010, 2013, 2015 nie zmienia się.

Melioracje

8 grudnia 2009r. została zakończona procedura dotycząca oceny wniosków o wykonanie melioracji wodnych szczegółowych na koszt Skarbu Państwa przy współudziale publicznych środków wspólnotowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Gmina startowała w tym konkursie w celu zmodernizowania pomp w miejscowości Grochowo Pierwsze i otrzymała 77 pkt, zajmując czwarte miejsce w grupie D (97 chętnych z powiatu gdańskiego, nowodworskiego, malborskiego, sztumskiego i kwidzyńskiego). Projekt renowacji pomp w Grochowie jest obecnie realizowany.

Z informacji uzyskanych z terenowego Oddziału Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Nowym Dworze Gdańskim wynika, że na terenie Gminy Sztutowo znajdują się następujące urządzenia melioracji podstawowych i szczegółowych:

Melioracje podstawowe:

- kanały podstawowe - 32,1 km,
- wały przeciwpowodziowe - 34,7 km,
- obszar chroniony wałami - 3 049 km,
- stacje pomp - 2 szt.,
- obszar oddziaływania - 3 837 ha,
- wydajność - 5,8 m³/s;

Melioracje szczegółowe:

- obszar zmeliorowany - 3 480 ha,
- grunty rolne - 2 370 ha,
- użytki zielone - 1 110 ha,
- rowy szczegółowe - 389,9 km.

Każdego roku podejmuje się działania konserwacyjne; ok. 60 % urządzeń melioracji podstawowych i ok. 1% melioracji szczegółowych. Koszt konserwacji spoczywa na właścicielu gruntu, na którym się znajduje się obiekt podlegający konserwacji.

Gleby i ziemia

Monitoring jakości

Zadanie to ma na celu śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie ich właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu, pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka (antropopresji). Badania w cyklach 5-letnich w ramach krajowej sieci, na którą składa się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju, są prowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Badania te wykonywane są przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.

Gleby w granicach Gminy Sztutowo (poza obszarem mierzejowym) cechują bardzo korzystne warunki do prowadzenia gospodarki rolnej. Wg IUNG w Puławach, wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla Gminy Sztutowo wynosi 88,6 pkt. Na tym obszarze dominują mady, powstałe z mineralnych i organicznych materiałów naniesionych przez Wisłę, a także torfy i muło - torfy, których urodzajność w dużym stopniu zależy od uregulowania stosunków wodno-powietrznych oraz właściwej agrotechniki, ponieważ zostały przystosowane do użytkowania rolniczego. Miały na to wpływ trwające od XIV wieku prace odwadniające. Przeważają gleby kompleksów pszennych, umożliwiające prowadzenie intensywnej produkcji rolnej. Trwałe użytki zielone na żyznych glebach w Gminie stwarzają korzystne warunki do hodowli bydła mlecznego i opasowego.

Na terenie Gminy (wg danych regionalnych GUS aktualizowanych w 2008 roku), znajduje się blisko 3412 ha użytków rolnych, z czego blisko 86,6% zajmują grunty orne, na pozostałych 13,4% znajdują się łąki, pastwiska i sady.

Gleby w pasie nadmorskim (mierzei) to przede wszystkim dobrze wykształcone bielice i gleby kopalne. Na wydmach strefy nadmorskiej występują gleby słabo wykształcone z piasków morskich i eolicznych wykazujące tendencje rozwojowe w kierunku gleb bielicoziemnych. W strefie przejściowej, między Żuławami a Mierzeją Wiślaną, wykształciły się gleby hydrogeniczne i napływowe: gleby torfowe torfowisk niskich, torfowo-glejowe, mady rzeczne, lokalnie bielice i gleby glejobielicowe. Dominują gleby o odczynie kwaśnym i lekko kwaśnym.

Gospodarka odpadami

Z dniem 23 stycznia 2013 r., kiedy weszła w życie ustawa z 14 grudnia 2012r. o *odpadach*, uległy zmianie środki służące ochronie środowiska, życia i zdrowia ludzi zapobiegające i zmniejszające negatywny wpływ na środowisko i zdrowie ludzi, który wynikał z wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi oraz ograniczające ogólne skutki użytkowania zasobów i poprawiające efektywność takiego użytkowania. Zmieniła się legislacja odnośnie odpadów w całej Polsce. Rada Gminy Sztutowo dnia 31 stycznia 2013 r. wydała uchwałę Nr XXIV/203/2013 w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sztutowo.

Na podstawie Wpisu do rejestru działalności regulowanej do odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, w tym odpadów zebranych selektywnie na terenie Gminy uprawnione są poniższe podmioty:

- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Kanałowa 2, 82-100 Nowy Dwór Gdański.
- Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno- Porządkowych SA, Trakt Św. Wojciecha 43/45, 80-044 Gdańsk.
- Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno- Porządkowych SA, ul. Kolejowa 2, 82-100 Nowy Dwór Gdański.
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Stan- Eko Stanisław Drzewiecki, ul. Zalewowa 6/9, 82-120 Krynica Morska.
- Usługi Transportowe Wywóz Nieczystości Andrzej Piotr Seremak, ul. Gdańska 19a, 82-103 Stegna.

Powietrze atmosferyczne

Ocena jakości powietrza, którą corocznie przedstawia Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wynika z obowiązku, jaki nakłada na niego art. 89 i 90 Prawa ochrony środowiska (Dz.U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.). Ocenę wykonuje się na podstawie danych z monitoringu powietrza atmosferycznego, który realizowany jest w ramach sieci Państwowego Monitoringu Środowiska.

W ocenach prowadzonych pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia uwzględnia się:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,
- ołów Pb w PM₁₀,
- arsen As w PM₁₀,
- kadm Cd w PM₁₀,
- nikiel Ni w PM₁₀,
- benzo(a)piren BaP w pyle PM₁₀
- pył PM_{2,5}.

Stan jakości powietrza w powiecie nowodworskim jest oceniany na podstawie wyników badań monitoringu powietrza opartych na danych z dwóch stacji pasywnych (Ryc. 10).

Ryc. 10. Rozmieszczenie stacji pomiarowych na terenie województwa pomorskiego

Poniższe zestawienie (tabela 7) przedstawia wartości wskaźników jakości powietrza, jakie zostały zaobserwowane między 2010 – 2012 r. przez WIOŚ w Gdańsku.

Tabela 7. Wyniki pomiarów wskaźników jakości powietrza na terenie powiatu nowodworskiego (WIOŚ w Gdańsku 2012 r.)

Parametr	Średnia roczna [μm^3]	Max mc [μm^3]	Ilość danych w roku [%]
Dwutlenek siarki (SO_2)	5,7	22,8	92
Dwutlenek azotu (NO_2)	14,2	22,7	92
Pył zawieszony PM_{10}	x	x	x
Benzen	2,8	x	100

Dużym problemem Gminy Sztutowo jest emisja komunikacyjna. W wyniku spalania paliw do atmosfery dostają się zanieczyszczenia gazowe, głównie tlenek węgla, tlenki azotu, dwutlenek węgla i węglowodory. Emitowane są również pyły, które zawierają związki ołowiu, kadmu, niklu miedzi itp. Na terenie gminy największym emitorem liniowym jest droga powiatowa 501 na Mierzei Wiślanej, zwłaszcza w sezonie letnim, co wynika ze wzmożonego ruchu turystów.

Imisja zanieczyszczeń powietrza, oznaczająca stężenie zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym, jest bezpośrednio związana ze stopniem koncentracji źródeł emisji zanieczyszczeń, z wielkością tej emisji i z warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Na terenie powiatu nowodworskiego nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych średniorocznych stężeń SO_2 , NO_2 i pyłu w powietrzu. Szacując jakość powietrza, w oparciu o wyniki pomiarów wykonane w Nowym Dworze Gdańskim, można ocenić, że w zakresie stężenia dwutlenku siarki, pyłu zawieszonego i dwutlenku azotu nie występują przekroczenia dopuszczalnych stężeń średniorocznych.

Jakość powietrza w obszarze powiatu nowodworskiego, jest bardzo dobra. Jedynym parametrem przekraczającym dopuszczalne normy w roku 2012 było stężenie benzo(a)pyren – u, charakterystyczne dla okolic Nowego Dworu Gdańskiego. Nie wpływa to jednak znacząco na ocenę jakości powietrza, a obszar, na którym położona jest Gmina Sztutowo, wg WIOŚ w Gdańsku należy do strefy A.

Energia

Energia konwencjonalna

Obszar gminy Sztutowo zasilany jest z Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE) 7 liniami elektroenergetycznymi napowietrznymi średniego napięcia (SN) 15 kV, wyprowadzonymi z dwóch stacji transformatorowych GPZ (Główny Punkt Zasilania), tj. z GPZ Kąty Rybackie - z terenu gminy Sztutowo i GPZ Nowy Dwór - z terenu gminy Nowy Dwór Gdański. Na terenie gminy Sztutowo zlokalizowana jest jedna stacja GPZ „Kąty Rybackie”. Energia elektryczna rozprowadzana w całym obrębie gminy, choć obecny system nie pokrywa całkowitego zapotrzebowania na moc. Dystrybutorem energii elektrycznej na terenie gminy Sztutowo jest Koncern Energetyczny ENERGA-OPERATOR SA Oddział w Elblągu.

Mieszkańcy Gminy Sztutowo nie są włączeni do sieci zasilanej gazem, większość budynków jest ogrzewana w wyniku spalania węgla kamiennego przy niewielkim udziale oleju opałowego. Urząd Gminy oraz Zespół Szkół i budynki wielorodzinne w Sztutowie ogrzewane są z kotłowni zbiorczej – osiedlowej. Wysoki procent zużycia paliw konwencjonalnych na ogrzewanie budynków, powoduje zwiększenie emisji niskiej do atmosfery i wpływa na okresowe pogorszenie jakości powietrza.

Energia ze źródeł odnawialnych

Na terenie Gminy prowadzona jest intensywna działalność mająca na celu zwiększenie w bilansie energetycznym gminy procentowego udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. W Grochowie Pierwszym funkcjonuje kotłownia opalana biomasą, w Sztutowie oraz w Kątach Rybackich wraz z rozwojem nowoczesnego budownictwa rozwija się energetyka wykorzystująca OZE poprzez montaż kolektorów słonecznych na dachach budynków, które dostarczają ciepłą wodę mieszkańcom i turystom w okresie od kwietnia do października każdego roku. Więcej szczegółów na temat planowanych inwestycji i położenia elektrowni wiatrowych zawiera uchwała NRV/26/07 Rady Gminy Sztutowo z 12.04.2007r. w sprawie *Miejscowego Planu Zagospodarowania przestrzennego wsi Sztutowo*.

Hałas

Gmina Sztutowo położona jest na obszarze, gdzie głównym źródłem hałasu jest transport samochodowy. W okolicy znajdują się drogi wojewódzkie i powiatowe, prowadzące ruch turystyczny do miejscowości wypoczynkowych. Ze względu na obszar i liczbę osób objętych jego oddziaływaniem oraz praktyczne możliwości ograniczania, hałas komunikacyjny aktualnie stanowi największy problem. Emitorami hałasu są również lokalne działalności gospodarcze związane z obsługą turystów tj. koncerty, kluby, dyskoteki itp. Na terenie gminy nie prowadzi się badań związanych z monitoringiem hałasu.

Ochrona przyrody

Cały obszar gminy Sztutowo położony jest w obrębie obszarów chronionych. Obejmuje on otulinę Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana, Zgodnie z bazą danych regionalnych GUS z roku 2011 na terenie gminy obszary prawnie chronione zajmują 2 579 ha, z czego rezerваты przyrody - 102,5 ha, parki krajobrazowe - 1954 ha, a obszary chronionego krajobrazu - 625 ha. Znaczną część powierzchni Gminy (ponad 8 %) zajmują ekosystemy łąkowe występujące przede wszystkim w dolinach rzek i rynnach jeziornych, na sandrze i wysoczyźnie morenowej. Są to tereny wykorzystywane gospodarczo jako łąki i pastwiska.

Na terenie Gminy Sztutowo można również wyróżnić takie formy ochrony przyrody jak :

- **Rezerwat przyrody „Kąty Rybackie”**, położony na zachód od wsi Kąty Rybackie na Mierzei Wiślanej. Powstał w 1957 r. w lesie nadmorskim; stanowi obszar ochrony kormorana czarnego i czapli siwej. Pod względem wielkości i liczebności jest to największa kolonia tych ptaków w Europie.
- **Park krajobrazowy Mierzeja Wiślana**, położony w pasie nadmorskim wraz z otuliną zajmuje prawie 31% gminy. Powstał w 1985 r., aby chronić unikatowe walory krajobrazu w pasie nadmorskim. Park zapewnia również ochronę wędrownym ptakom, bowiem Mierzeja Wiślana i Zalew Wiślany położone są na skandynawsko – iberyjskim szlaku wędrówek ptaków.
- **Obszar chroniony w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000** – PLB280010 Zalew Wiślany (obszar specjalnej ochrony ptaków) i PLH280007 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana (specjalny obszar ochrony siedlisk).
- **Obszar chronionego krajobrazu rzeki Szkarpany** – blisko 10% powierzchni Gminy Sztutowo (625 ha) , rozciągającej się wzdłuż doliny tej rzeki.
- **Pomnik przyrody** - buk zwyczajny (*Fagus Sylvatica*) o obwodzie 320 cm i wysokości 10 m, na terenie leśnictwa Przebrno, oddział 131d nr 167/93.

Leśnictwo

Lasy w Gminie Sztutowo wg bazy danych lokalnych GUS za rok 2011 zajmują blisko 16,2% powierzchni gminy, tj. ok. 28% przy uwzględnieniu tylko powierzchni lądowej. Ogółem powierzchnia gruntów leśnych wynosi 1859,9 ha.

Kompleksy leśne skupione są głównie na Mierzei Wiślanej. Zbiorowiska zieleni na terenie Żuław, zdominowanych przez rolnicze zagospodarowanie terenu, występują w postaci zadrzewień przydrożnych i wzdłuż cieków. Na obszarze Mierzei głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, stanowiąca 80 % drzewostanu, porastająca wydmy na zapleczu plaży. Poza sosną największy udział mają brzoza, olsza i buk. W strukturze wiekowej dominuje drzewostan w przedziale 50 - 60 i 80 - 90 lat Obserwowany jest wzrost udziału gatunków liściastych. Zatorfione obniżenia międzywydmowe zajmują siedliska dąbrów lub olsów, ciągi wilgotnych obniżen międzywydmowych zajmują siedliska brzezin bagiennych, a lokalnie torfowisk przejściowych i wysokich. Strefę między Mierzeją a Żuławami porastają olsy i łęgi, w części przyzalewowej zbiorowiska wodne i szuwarowe..

Rozpoznanie problemów w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Sztutowo

Główne problemy gminy w zakresie ochrony środowiska to przede wszystkim:

- zanieczyszczenie powietrza niską emisją z palenisk indywidualnych (także wskutek palenia odpadów) i brak możliwości zamiany na inne źródło energii (brak sieci gazowej),
- zanieczyszczenie wód wskutek transportu wodnego i rekreacji;
- zdekapitalizowany oraz wymagający remontów stan urządzeń melioracyjnych i systemu ochrony przeciwpowodziowej;
- spływy powierzchniowe substancji biogennych do wód powierzchniowych z terenów rolnych;
- niezgodne z potencjałem użytkowanie gruntów rolnych - zmniejszanie udziału trwałych użytków zielonych na rzecz gruntów pod zasiewy,
- duże rozproszenie osadnictwa utrudniające objęcie znacznej części mieszkańców siecią kanalizacyjną - konieczność stosowania zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych, co skutkować może nielegalnym zrzutem nieoczyszczonych ścieków do wód lub ziemi;
- degradacja strefy wydmy białej i szarej oraz zaplecza wydmy (wydeptywanie gleb i roślin, zaśmiecanie, zanieczyszczenie odchodami) wskutek eksploracji terenów położonych wzdłuż tras przemieszczania się turystów, szczególnie przejść do plaż, także wskutek rozwoju podmiotów gospodarczych
- zanieczyszczenie powietrza tzw. niską emisją, wynikającą z wykorzystywania paliw kopalnych - głównie węgla - jako źródła ciepła oraz współspalanie odpadów komunalnych w piecach, a w sezonie wypoczynkowym - z urządzeń podgrzewających posiłki (grille, paleniska),
- zagrożenie powodzią i podtopieniami.

4. CELE W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE

Polityka ekologiczna Państwa

Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) stanowi, że wymagane jest sporządzanie polityki ekologicznej państwa na najbliższe 4 lata z perspektywą 4-letnią. W dniu 8 maja 2003 r. Sejm RP przyjął dokument „Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”.

W 2006 r. Rada Ministrów przedłożyła Sejmowi RP projekt następnej polityki ekologicznej państwa na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2014, jednakże - ze względu na skrócenie kadencji - parlament nie zdążył jej uchwalić w 2007 r.

W 2008 r. przeprowadzono analizę tekstu projektu, wykazała ona nadmierną ogólnikowość, a także nieaktualność wielu istotnych elementów, szczególnie w odniesieniu do prawodawstwa Unii Europejskiej. W efekcie konieczna stała się aktualizacja dokumentu, co jednak spowodowało kolejne opóźnienie w określeniu polityki ekologicznej państwa i w konsekwencji przyjęto nowe terminy realizacji założeń.

Generalnie zachowano strukturę dokumentu podobną do „Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003-2006”, inaczej akcentując potrzebę działań uznanych za priorytetowe. Istotne jest też dodanie rozdziału zawierającego podsumowanie całego dokumentu, który wskazuje na główne wyzwania i najważniejsze priorytety polityki ekologicznej RP w ciągu najbliższych 4 do 8 lat.

Cele i priorytety zostały sformułowane w 3 działach z podziałem na zadania w perspektywie do 2016 roku, tj. kierunki działań systemowych, ochrona zasobów naturalnych oraz poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego

Sejmik Województwa Pomorskiego przyjął Uchwałą Nr 528/XXV/12 z 21 grudnia 2012 roku „Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020”. Program ten nie formułuje celu generalnego przyjmując, że misja Województwa Pomorskiego, zawarta w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 podkreśla pierwszorzędą potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

W POŚ dla województwa pomorskiego zawarto 4 cele perspektywiczne:

- I. Środowisko dla zdrowia - dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- II. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz aktywacja rynku na rzecz środowiska
- III. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody
- IV. Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i surowców naturalnych

W POŚWP zawarto również 12 celów średniookresowych, które można realizować w rozszerzonym okresie programowania (do roku 2020). Poziom Celów Średniookresowych i Priorytetowych odwołuje się wprost do Polityki Ekologicznej Państwa 2009-2013. Natomiast na poziomie Kierunków Działań następuje identyfikacja ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.

Poniżej dla zobrazowania pełnej skali wymagań dotyczących ochrony środowiska w województwie pomorskim przytoczono te cele, mając na uwadze, że w mniejszej skali mogą być realizowane na terenie powiatu nowodworskiego oraz w znacząco mniejszej skali, ale przy zachowaniu ich idei – na terenie Gminy Sztutowo.

Środowisko dla zdrowia

- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych

- realizacja inwestycji poprawiających stan wód przybrzeżnych, w tym budowy i rozbudowy systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych
- realizacja inwestycji mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowy lub modernizacji urządzeń i sieci wodociągowych
- realizacja przedsięwzięć na rzecz wyposażania aglomeracji poniżej 2 000 RLM w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji sanitarnej a tam, gdzie nie jest to opłacalne ekonomicznie - indywidualnych systemów zbierania lub oczyszczania ścieków socjalno-bytowych
- realizacja zobowiązań określonych w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych przewidzianych dla aglomeracji powyżej 15 000 RLM.

Osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości środowiska, wpływających na warunki zdrowotne:

- modernizacja systemów infrastruktury cieplnej, rozwój scentralizowanych systemów grzewczych dla ograniczania niskiej emisji, w tym także liczby źródeł
- promowanie i wspieranie rozwiązań pozwalających na ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu oraz hałasu komunikacyjnego
- rewitalizacja i rozwój infrastruktury transportu kolejowego i wodnego
- upowszechnianie stosowania OZE w indywidualnych i lokalnych źródłach energii
- rozwój sieci monitoringu powietrza
- tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania w otoczeniu obiektów, instalacji i infrastruktury transportowej, gdzie mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska w zakresie uciążliwości akustycznej.

Zapewnienie wysokiego stopnia odzysku odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska poprzez budowę nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarki odpadami:

- objęcie przez gminę wszystkich właścicieli nieruchomości systemem gospodarowania odpadami komunalnymi
- rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych
- dokończenie budowy systemu regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, realizujących kompleksowe zagospodarowanie odpadów
- intensyfikacja wdrażania technologii odgazowania składowisk odpadów komunalnych z wykorzystaniem powstałej energii
- wybudowanie regionalnej instalacji do termicznego przekształcania wysokoenergetycznej frakcji odpadów
- rekultywacja wszystkich zamkniętych składowisk odpadów

Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych:

- realizacja Programu „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław 2030”
- budowa i modernizacja systemu urządzeń i polderów przeciwpowodziowych, poprawa stanu technicznego i przepustowości koryt rzek oraz zabezpieczenie infrastruktury przyległej do rzek, z uwzględnieniem potrzeb ochrony przyrody w zlewniach rzek przymorza i na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wyznaczonych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego
- przeciwdziałanie zabudowie terenów zagrożonych powodzią lub masowymi ruchami ziemi oraz nadmiernemu uszczelnianiu obszarów retencji wodnej; budowa zbiorników retencyjnych
- zwiększanie naturalnej retencji wód, renaturyzacja zniszczonych regulacjami terenów wodno-błotnych i cieków wodnych
- rozwój procesu zintegrowanego zarządzania obszarami przybrzeżnymi, jako systemu pozwalającego na skuteczne rozwiązywanie problemów zabezpieczenia osadnictwa, dziedzictwa kulturowego oraz cennych zasobów środowiska.
- opracowanie i realizacja planu zarządzania ryzykiem powodziowym regionu wodnego Dolnej Wisły
- wspieranie ustanowienia rządowego „Programu ochrony przed powodzią Regionu Wodnego Dolnej Wisły.

Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz aktywacja rynku na rzecz środowiska

Kształtowanie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska:

- wspieranie tworzenia i funkcjonowania lokalnych centrów informacji i edukacji ekologicznej
- rozwój i stałe doskonalenie systemu informowania społeczeństwa o jakości badanych i ocenianych składników środowiska

- wspieranie instytucji i stowarzyszeń prowadzących edukację ekologiczną wśród młodzieży szkolnej, mieszkańców i turystów na szczeblu regionalnym i lokalnym
- wspieranie aktywności obywatelskiej
- współpraca samorządów z mediami w zakresie promocji wiedzy i zachowań proekologicznych, organizacja debat publicznych, podnoszących problemy ekologiczne na przykładzie lokalnych konfliktów.

Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu:

- wspieranie i rozwój produkcji oraz dystrybucji produktów pochodzących z certyfikowanych gospodarstw i przetwórnictwa ekologicznych
- upowszechnienie stosowania w administracji publicznej „zielonych zamówień”, promowanie posiadaczy certyfikatów i znaków ekologicznych oraz wymagań ekologicznych w odniesieniu do zamawianych produktów.
- wspieranie rozwiązań opartych o innowacyjne wykorzystanie zasobów środowiska, szczególnie obszaru przybrzeżnego.

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego oraz racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody

Ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej, powstrzymanie procesów degradacji oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych:

- obejmowanie ochroną prawną nowych obszarów i obiektów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, z uwzględnieniem ich spójności przestrzennej z systemem obszarów chronionych województwa i województw ościennych
- podejmowanie działań na rzecz utrzymania naturalnej różnorodności rodzimych zasobów cennych gospodarczo (drzewostanu, ryb) z wykorzystaniem programów rolno środowiskowych
- zapewnienie spójności systemu korytarzy ekologicznych w regionie, powiązanie ich z istniejącymi Obszarami Chronionego Krajobrazu.
- działania na rzecz poprawy stanu zachowania i renaturalizacji cennych oraz szczególnie wrażliwych ekosystemów wodnych i od wody zależnych (m.in. dolin rzecznych, jezior, wód przybrzeżnych Zatoki Puckiej, wybrzeży Półwyspu Helskiego i Mierzei Wiślanej, obszarów wodno-błotnych).
- działania na rzecz ochrony i przywracania charakteru pomorskiego krajobrazu, w szczególności wiejskiego i małomiasteczkowego (m.in. zadrzewienia przydrożne i śródpolne, oczka wodne, rewitalizacja zabytkowych układów parkowych i cmentarzy, miejsc pamięci)
- przygotowanie planów ochrony dla 5 parków krajobrazowych województwa pomorskiego
- zapewnienie przejść dla zwierząt w korytarzach transportowych, zapobieganie fragmentacji siedlisk, likwidacja na ciekach wodnych barier migracyjnych dla ryb wędrownych i innych organizmów.

Dostosowanie ekosystemów leśnych do zmian klimatycznych i warunków siedliskowych oraz przywracanie i zachowanie walorów ekologicznych obszarom rolniczym:

- ograniczenie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne oraz całkowitych wycieków starodrzewu w lasach ochronnych

- uwzględnianie w uproszczonych planach urządzenia lasów, położonych w granicach parków krajobrazowych, najcenniejszych przyrodniczo elementów w celu zwiększenia możliwości ich ochrony
- współdziałanie administracji leśnej i samorządów dla zwiększenia społecznej roli lasów i ich dostępności, w zgodzie z funkcjami ochronnymi i produkcyjnymi
- planowe zalesienia nieprzydatnych rolniczo gruntów porolnych oraz gruntów „odzyskanych” na skutek rekultywacji, szczególnie w obszarach korytarzy ekologicznych i stref wododziałowych oraz wodochronnych obszarów leśnych

Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i surowców naturalnych

Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę:

- racjonalne korzystanie z wód podziemnych, zapewniające zachowanie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem, zwłaszcza podczas poszukiwania i wydobywania gazu z łupków
- tworzenie i weryfikacja stref ochronnych dla ujęć wód podziemnych, wdrażanie zasad ich ochrony, w tym zapobieganie i ograniczanie dopływu zanieczyszczeń.

Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, eliminacja nielegalnego wydobycia oraz minimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji:

- kontynuacja badań geologicznych i poszukiwania surowców, w tym leczniczych, termalnych i energetycznych, mogących stanowić element rozwoju gospodarczego regionu lub zastąpić dotychczasowe źródła energii
- dokumentowanie i podejmowanie eksploatacji złóż w sposób racjonalny, ważąc korzyści gospodarcze oraz szkody po stronie społeczności lokalnych, krajobrazu i przyrody
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin
- rekultywacja nieczynnych wyrobisk oraz obszarów, na których prowadzono poszukiwania i eksploatację kopalin

Wspieranie wytwarzania i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych:

- budowa urządzeń i instalacji służących do wytwarzania i przesyłania energii ze źródeł odnawialnych, uwzględniających warunki przyrodnicze (w tym korytarze wędrówkowe ptaków) i krajobrazowe, a na etapie lokalizacji i realizacji instalacji również minimalizację negatywnych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska
- wspieranie zakładania plantacji energetycznych
- upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznego wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów OZE oraz o możliwościach skorzystania z pomocy finansowej i technicznej
- promowanie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych.

Rozbudowa efektywnych systemów produkcji i dystrybucji energii, optymalizacja jej zużycia oraz ograniczenie niekorzystnych oddziaływań energetyki na środowisko:

- promowanie budowy instalacji do wytwarzania energii w kogeneracji
- wspieranie w procesach produkcji energii wysokosprawnych i niskoemisyjnych technologii energetycznych
- realizacja kompleksowych przedsięwzięć termomodernizacyjnych, w szczególności w zabudowie mieszkaniowej
- wspieranie zmian technologicznych ograniczających straty energii na przesył
- upowszechnianie energooszczędnych technik, technologii i urządzeń.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego została sporządzona na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy 2013 – 2016 w celu realizacji Polityki Ekologicznej Państwa na poziomie powiatowym.

Podczas aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego wyznaczono 4 cele perspektywiczne o charakterze ciągłym oparte na Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego, w ramach których sformułowane zostały cele średniookresowe.

Zamieszczone w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego cele ekologiczne do roku 2016 i strategia ich realizacji są podstawą planu operacyjnego obejmującego konkretne przedsięwzięcia (inwestycyjne oraz pozainwestycyjne) mające priorytet w skali powiatu i bezpośrednio obejmujące działaniami obszar Gminy Sztutowo.

Cele w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Sztutowo na lata 2013 – 2017 z perspektywą do roku 2020

Mając na uwadze cele wynikające z dokumentów wyższego rzędu oraz aktów normatywnych, dla Gminy Sztutowo zostały wyznaczone poniższe cele w zakresie ochrony środowiska:

I Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- redukcja emisji ze środków transportu samochodowego oraz rozbudowa infrastruktury, sprzyjającej transportowi pieszemu i rowerowemu
- redukcja emisji z ogrzewania obiektów będących w zarządzie gminy
- dywersyfikacja źródeł energii zgodnie z planem zaopatrzenia gminy w ciepło, gaz i energię elektryczną;
- poprawa jakości infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, organizującej system dostaw wody i odbioru ścieków,
- regulacja wód powierzchniowych - zapobieganie dekapitalizacji urządzeń wodnych - utrzymanie w dobrym stanie melioracji podstawowych i szczegółowych we współpracy z Wojewódzkim Zarządem Melioracji i Urzędów Wodnych oraz z właścicielami gruntów
- nadzór nad systemem odbioru ścieków ze zbiorników bezodpływowych,
- kontrola efektywności przydomowych oczyszczalni ścieków

II Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa

- kształtowanie postaw proekologicznych i promocja walorów przyrodniczych gminy

III Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych

- ochrona terenów cennych przyrodniczo w procesie wyznaczania sposobów zagospodarowania przestrzennego gminy
- utrzymywanie alei przydrożnych (bieżące uzupełnianie ciągów zieleni)
- utrzymanie pasa zieleni nadmorskiej - ograniczanie zajmowania przestrzeni przez infrastrukturę turystyczną, transportową i handlową
- ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu, obszary Natura 2000\

IV Zróżnicowane wykorzystanie surowców, wody i energii

- propagowanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych wśród mieszkańców gminy
- stała współpraca z Nadleśnictwem Elbląg, Starostwem Powiatowym oraz WIOŚ w celu ograniczania nielegalnego wydobycia bursztynu,
- przeznaczanie terenów o niskich klasach bonitacyjnych na zalesianie zgodnie z potencjałem siedliskowym.

Harmonogram realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Sztutowo na lata 2012 – 2016 z perspektywą do roku 2020

Cel główny	Cel szczegółowy	Odpowiedzialni	Okres realizacji	Źródło środków niezbędnych do realizacji
I Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego				
Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Rozbudowa infrastruktury wodno- kanalizacyjnej	Gmina Sztutowo przy współpracy z Centralnym Wodociągiem Żuławskim i Przedsiębiorstwem komunalnym „Mierzeja”	2016	Budżet Gminy Sztutowo, WFOŚiGW
Nadzór nad systemem odbioru ścieków ze zbiorników bezodpływowych	Kontrola umów na odbiór ścieków ze zbiorników bezodpływowych oraz ich szczelności	Gmina Sztutowo	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
Poprawa jakości powietrza	Dywersyfikacja źródeł energii zgodnie z planem zaopatrzenia gminy w ciepło, gaz i energię elektryczną	Gmina Sztutowo, właściciel obiektu	Zgodnie z założeniami planu	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
	Redukcja emisji z ogrzewania obiektów będących w zarządzie gminy	Gmina Sztutowo, właściciel obiektu	2020	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
	System dofinansowania działań termomodernizacyjnych	Gmina Sztutowo	2009-2016	RPO WP
	Redukcja emisji ze środków transportu samochodowego oraz rozbudowa infrastruktury, sprzyjającej transportowi pieszemu i rowerowemu	Gmina Sztutowo	2016	RPO WP

II Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa				
Edukacja i promocja zachowań ekologicznych	Kształtowanie postaw proekologicznych, prowadzenie akcji edukacyjnych w placówkach oświatowych oraz bezpośrednio wśród mieszkańców	Gmina Sztutowo przy współpracy z organizacjami odzysku, organizacjami ekologicznymi, mediami, Starostwem Powiatowym, Nadleśnictwem Elbląg,	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
	Promocja walorów przyrodniczych gminy	Gmina Sztutowo przy współpracy z organizacjami odzysku, organizacjami ekologicznymi, mediami, Starostwem Powiatowym, Nadleśnictwem Elbląg	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
III Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych				
Ochrona przyrody	Ochrona terenów cennych przyrodniczo w procesie wyznaczania sposobów zagospodarowania przestrzennego gminy	Gmina Sztutowo	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo,
	Utrzymywanie alei przydrożnych (bieżące uzupełnianie ciągów zieleni)	Gmina Sztutowo, właściciele terenu, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
	Utrzymanie pasa zieleni nadmorskiej -ograniczenie zajmowania przestrzeni przez infrastrukturę turystyczną, transportową i handlową	Gmina Sztutowo, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne

Zachowanie wysokich walorów przyrodniczych obszarów rolnych	Odbudowa systemu melioracji szczegółowej	Gmina Sztutowo przy współpracy z WZMiUW właścicielami gruntów	2016	Środki własne właścicieli gruntów, Środki zewnętrzne
IV Zróżnicowane wykorzystanie surowców, wody i energii				
Ochrona powierzchni ziemi	Propagowanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych wśród mieszkańców gminy	Gmina Sztutowo przy współpracy z organizacjami ekologicznymi, mediami	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, środki zewnętrzne
	Przeznaczanie terenów o niskiej klasach bonitacyjnych na zalesianie zgodnie z potencjałem siedliskowym	Gmina Sztutowo, Starostwo powiatowe, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, WFOŚiGW, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, środki zewnętrzne
	Ograniczanie nielegalnego wydobycia bursztynu	Gmina Sztutowo, Nadleśnictwo Elbląg Starostwo powiatowe, WIOŚ	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy Sztutowo, Nadleśnictwo Elbląg, FOŚiGW,
Promocja pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych	Informowanie o możliwościach i korzyściach z inwestycji w OZE, pomoc w realizacji inwestycji	Gmina Sztutowo, Starostwo powiatowe,	Zadanie ciągłe	RPO WP

5. ŚRODKI FINANSOWE

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo wyznacza cele, które są ściśle powiązane z Polityką Ekologiczną Państwa, Programem Środowiska dla Województwa Pomorskiego oraz Programem Środowiska Powiatu Nowodworskiego. Osiągnięcie i realizacja założeń zamieszczonych w harmonogramie wymaga określonych źródeł finansowania na konieczne inwestycje. Podstawę stanowić będzie budżet gminy wraz z Gminnym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, pozostałe środki pozyskiwane będą z funduszy zewnętrznych.

Budżet Gminy Sztutowo

Określając możliwości inwestycyjne Gminy Sztutowo poddano analizie budżet gminy w latach 2008 – 2011. Informacje pochodzą z banku danych lokalnych GUS. Prześledzono przychody i wydatki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zestawiono wydatki na Ochronę Środowiska realizowane z budżetu gminy oraz finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych.

Analiza budżetu Gminy Sztutowo w latach 2008 – 2011

Tabela 8. Dochody i wydatki z budżetu Gminy Sztutowo wg banku danych lokalnych GUS

	2008	2009	2010	2011
Dochody	12 237 509	9 519 752	19 102 440	32 082 547
Subwencje	2 839 077	3 033 093	3 169 881	3 239 747
Dotacje celowe	2 031 386	1 693 140	2 079 039	2 376 193
Dochody własne	7 367 046	4 793 519	12 889 503	25 565 461
Wydatki	14 589 227	10 484 718	13 690 333	27 395 963
Bieżące	9 502 945	9 153 228	9 798 039	11 788 475
majątkowe	5 086 281	1 331 489	3 892 294	15 607 488

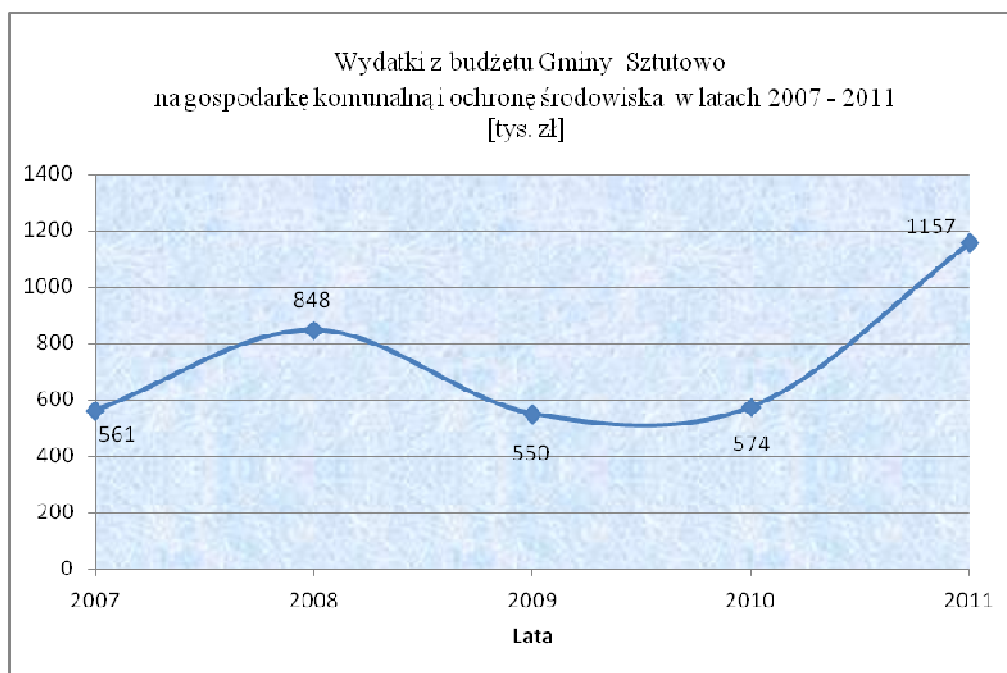
Dochody w Gminie Sztutowo w latach 2008 – 2011 wzrosły o 162 %, w tym dochody własne o 243 %. Udział subwencji w budżecie systematycznie wzrastał osiągając w roku 2011 kwotę 3 239 747 zł. Od roku 2010 różnica wynikająca z dochodów gminy i jej wydatków jest dodatnia. W latach 2010 - 2011 Gmina Sztutowo otrzymała blisko 1 865 000 zł na programy i projekty unijne z budżetu środków europejskich oraz z budżetu państwa. Dotacje celowe osiągnęły w roku 2011 kwotę 2 376 193 zł. Średni dochód na jednego mieszkańca wynoszący w roku 2008 – 3 481,51 zł a 8 753,76 zł w roku 2011, wzrósł o 151%.

Wydatki w Gminie w odniesieniu do roku 2008 wzrosły blisko dwukrotnie, przy czym wartość wydatków bieżących wzrosła o 24 %, lecz ich udział w wydatkach gminy spadł z 65 % na 47 %, wartość wydatków majątkowych wzrosła natomiast o 206 %, a udział ich w wydatkach za rok 2011 wzrósł w stosunku do roku 2008 o blisko 22 %.

Tabela 9. Budżet Gminy Sztutowo w latach 2008 – 2011

Lata	2008	2009	2010	2011
Dochody	12 237 509	9 519 752	19 102 440	32 082 547
Wydatki	14 589 227	10 484 718	13 690 333	27 395 963
Nadwyżka/ deficyt	-2 351 718	-964 966	5 412 107	4 686 584

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska z budżetu Gminy Sztutowo w latach 2007 – 2011. Wg banku danych lokalnych GUS wydatki związane z działalnością na rzecz środowiska w tych latach wzrosły o 106 %.

Środki zewnętrzne – możliwości uzyskania dofinansowania

Poniżej przedstawiono możliwości uzyskania dofinansowania na realizację założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo:

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego 2014 - 2020

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014- 2020 jest w trakcie oceny ewaluacyjnej „ex ante”.

Ewaluacja ex-ante jest oceną programu operacyjnego dokonywaną przed jego rozpoczęciem. Głównym jej zadaniem jest ocena przyjętej w ramach programu logiki interwencji. Jest ona ściśle powiązana z procesem programowania a jej głównym produktem są wnioski i rekomendacje, przybierające postać propozycji zmian w zapisach programu operacyjnego.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007- 2013

„Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007- 2013“ został przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego 2 października 2007 roku. Dokument zatwierdzony na mocy decyzji KE z 4 września 2007 r.

Jako cel strategiczny Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007- 2013 wskazano „Poprawę konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych”.

Cel strategiczny programu podzielono na 4 cele szczegółowe:

1. podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz wzrost kompetencji mieszkańców
2. poprawa atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi
3. poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej
4. przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

Działania z zakresu ochrony środowiska prowadzone będą przede wszystkim w ramach obszaru tematycznego *Poprawa jakości środowiska*, stanowiącego część celu 3. O dofinansowanie ubiegać się będą mogły przedsięwzięcia, których realizacja przyczyni się do wypełnienia postanowień Traktatu Akcesyjnego Polski do Unii Europejskiej m.in. w zakresie gospodarki odpadami (w szczególności poprzez tworzenie kompleksowych systemów odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych), gospodarki wodnej (w tym ochrony przeciwpowodziowej), a także przyczyniające się większego wykorzystania energii odnawialnej i oszczędniejszego gospodarowania energią.

Drugi obszar tematyczny celu 3 - *Wykorzystanie potencjału turystycznego* stanowić może działania wspierające w zakresie edukacji w ochronie środowiska poprzez dywersyfikację oferty turystycznej (zarówno czasowo jak i tematycznie) i promocję obszarów cennych przyrodniczo. Na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska zamierza się przeznaczyć prawie 62 mln złotych (ok. 7% wartości całego programu operacyjnego) w ramach osi nr 5 *Środowisko i energetyka przyjazna środowisku*, której głównym celem jest „poprawa stanu środowiska naturalnego i ograniczenie zagrożeń ekologicznych”.

Cele szczegółowe Osi Priorytetowej nr 5 to:

- poprawa funkcjonowania regionalnego systemu gospodarki odpadami
- poprawa jakości infrastruktury gospodarki wodnej
- usprawnienie systemu informacji o środowisku i zagrożeniach ekologicznych
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
- poprawa efektywności systemów wytwarzania i przesyłu energii.

Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i zwiększenie wykorzystania odnawialnych zasobów energii

W zakresie rozwoju energetyki opartej na źródłach odnawialnych pomoc udzielana będzie projektom przyczyniającym się do wzrostu dywersyfikacji źródeł energii elektrycznej/ciepłej, w tym wzrostu udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych (wiatr, biomasa, energia słoneczna, geotermalna, energia wody płynącej), poprzez budowę, rozbudowę lub przebudowę infrastruktury oraz zakupie urządzeń oraz infrastruktury przyłączeniowej niezbędnej do odbioru i przesyłu energii. Minimalna wartość projektu powinna wynieść 250 tys. euro.

W zakresie infrastruktury energetycznej i poszanowania energii projekty służyć będą zwiększeniu efektywności wytwarzania energii oraz zmniejszeniu strat przy jej dystrybucji oraz ograniczeniu emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych wynikających z produkcji z wytwarzaniem energii ciepłej. Mogą obejmować rozwój i modernizację systemów infrastruktury ciepłej (źródła, węzły i sieci) wraz ze zmianą nośników energii z kopalnych paliw stałych na paliwa przyjazne środo-

wisku, budowę źródeł wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z energią ciepłą, kompleksową termomodernizację budynków użyteczności publicznej, wymianę, rozbudowę i budowę nowych sieci elektroenergetycznych niskiego i średniego napięcia (wyłącznie na obszarach słabych strukturalnie) oraz z zastrzeżeniem finansowego udziału środków właściwego samorządu gminnego.

Wsparcie projektów z zakresu sieci elektroenergetycznych i niezawodności dostaw prądu może zostać udzielone jedynie w sytuacji, gdy niemożliwe jest efektywne wykorzystanie mechanizmów rynkowych oraz z zastrzeżeniem nienaruszalności zasad liberalizacji rynku. Minimalna wartość powinna wynieść 250 tys. euro.

Gospodarka wodno - ściekowa

Wsparcie w zakresie gospodarki wodnej dotyczyć będzie głównie przedsięwzięć przyczyniających się do zwiększenia retencji i minimalizacji skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych, takich jak powódź czy susza oraz projekty polegające na budowie, rozbudowie lub przebudowie systemów odbioru, odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych. Minimalna wartość projektu wynosi 0,5 mln euro. Projekty o wartości poniżej tej kwoty i prowadzone w zakresie gospodarki wodno- ściekowej w aglomeracjach od 2 do 15 tys. RLM) mogą ubiegać się o dofinansowanie z Osi Priorytetowej 8 - *Lokalna infrastruktura podstawowa*.

Zarządzanie informacją o środowisku

W zakresie zarządzania informacją o środowisku o dofinansowanie ubiegać się projekty, których celem jest ulepszanie systemu informacji o środowisku i zagrożeniach ekologicznych np. powodziach czy suszach na terenie województwa pomorskiego, w formie niżej wymienionych przykładowych działań:

- tworzenie i rozbudowę systemów obserwacji elementów środowiska, w tym m.in. systemów informowania, ostrzegania i reagowania na zagrożenia
- obserwację (monitoring) stanu zagrożenia powodziowego
- uruchamianie nowych narzędzi i metod obserwacji stanu środowiska, dotyczących m.in. lasów, jakości gleb, wód i powietrza, a także metod i narzędzi do analizowania zagrożeń
- tworzenie i rozbudowę istniejących baz danych służących do gromadzenia i przetwarzania informacji o środowisku, np. w postaci map (tworzenie map terenów zalewowych)
- tworzenie i rozwój regionalnych systemów informacji o środowisku z wykorzystaniem programów używanych przez Główny Inspektorat Sanitarny.

Skala dofinansowania zawiera się w granicach od 100 tys. do 1 mln euro.

Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami dofinansowane będą projekty o zasięgu ponadlokalnym, obejmujące kompleksowe systemy gospodarki odpadami oraz likwidację zagrożeń wynikających ze składowania odpadów, zgodne z zapisami w Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami. Wspierana będzie budowa i rozbudowa regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów

komunalnych obsługujących do 150 tys. mieszkańców, w tym instalacji do odzysku i recyklingu lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie, tworzenie systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, budowa instalacji do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych, rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów, a także kampanie informacyjne i edukacyjne, wspierające budowane systemy.

Minimalna wartość projektu wynosi 2 mln euro. Projekty o wartości poniżej tej kwoty i o charakterze lokalnym mogą ubiegać się o dofinansowanie z Osi Priorytetowej 8 - *Lokalna infrastruktura podstawowa.*”

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020

W trakcie sporządzania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozpoczynało konsultacje społeczne dotyczące Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

„Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 2013“ jest dokumentem strategicznym, określającym działania podlegające dofinansowaniu ze środków Unii Europejskiej – tj. z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz z budżetu Polski, a przeznaczonych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w latach stanowiących ramy czasowe programu. Działania te skupione są w czterech osiach priorytetowych.

W ramach osi 3 - Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej - działanie *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* możliwe jest pozyskanie dofinansowania projektów m. in. z zakresu ochrony środowiska, a w szczególności:

- gospodarki wodno- ściekowej: zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej,
- tworzenia systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych;
- wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy.

Celem działania jest zwiększenie wyposażenia terenów wiejskich w niezbędną infrastrukturę techniczną. Beneficjentami dofinansowania mogą zostać gminy lub ich jednostki organizacyjne, zarządzające daną gałęzią, objętą pomocą.

Dofinansowanie można uzyskać pod warunkiem, że projekt realizowany będzie w miejscowości należącej do gminy wiejskiej lub gminy miejsko- wiejskiej (z wyjątkiem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub gminy miejskiej (z wyjątkiem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców) i spełniać będzie wszelkie wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa.

Pomoc może osiągnąć wartość 75% kosztów kwalifikowalnych inwestycji, a pozostałe środki, stanowiące uzupełnienie wartości 25% kosztów kwalifikowalnych projektu powinny pochodzić ze środków własnych.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku udziela dofinansowania w formie dotacji, pożyczek oraz dopłat do oprocentowania kredytów bankowych. Priorytetowo przez Fundusz wspierane są przedsięwzięcia dofinansowywane ze środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, w tym na zadania zgodne z Narodową Strategią Spójności oraz jej dokumentami programowymi.

21 września 2012 roku Rada Nadzorcza WFOŚ i GW w Gdańsku przyjęła uchwałę Nr 55/2012 w której została załączona strategia działania WFOŚ i GW w Gdańsku na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020. Zgodnie z tymi zapisami misją WFOŚiGW w Gdańsku jest działanie na rzecz trwałego, zrównoważonego rozwoju województwa pomorskiego i strefy przybrzeżnej Bałtyku.

Celem generalnym Funduszu jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne i efektywne wspieranie przedsięwzięć oraz inicjatyw służących środowisku w województwie pomorskim.

W nadchodzących latach WFOŚiGW w Gdańsku będzie wspierał działania z grup priorytetowych:

- ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
- ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem
- racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi
- ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna
- monitoring środowiska, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków oraz wspieranie innowacji

Przy ocenie i wyborze przedsięwzięć WFOŚiGW w Gdańsku będzie uwzględniał poniższe kryteria i zasady:

- zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń
- ograniczanie emisji i zrównoważone korzystanie z zasobów
- oszczędność i odzysk energii, wody i surowców
- promocja proekologicznych postaw i poczucie odpowiedzialności za stan środowiska
- efektywność ekologiczna i ekonomiczna
- innowacyjność zastosowanych rozwiązań.

6. MONITORING WDRAŻANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Zgodnie z ustawą *Prawo Ochrony Środowiska* po upływie dwóch lat od przyjęcia Programu Ochrony Środowiska organ wykonawczy gminy powinien sporządzić raport z jego realizacji, ujmujący dwa lata kalendarzowe, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego okres sprawozdawczy. Raport pozwala ocenić stopień realizacji założeń programu na obszarze gminy, po połowie okresu jego obowiązywania.

W punkcie 9. – Załącznik - zamieszczono wskaźniki, na podstawie których ocenić można stan środowiska przyrodniczego oraz postęp w działaniach mających na celu poprawę jego jakości.

7. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Obowiązek sporządzania Programu Ochrony Środowiska na poziomie gminnym wynika z ustawy z 27 kwietnia 2001 *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity z 2008 r. Dz. U. Nr 25, poz.150 ze zm.). Program podlega aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata. *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Sztutowo* została sporządzona w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań niezbędnych do realizacji z zakresu ochrony środowiska.

W aktualizacji dokonano oceny stanu i jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy Sztutowo, a w szczególności: wód podziemnych i powierzchniowych, gleby, powietrza atmosferycznego, komponentów przyrodniczych. Wskazano także główne źródła oddziaływania oraz zasoby infrastrukturalne, sprzyjające zachowaniu dobrej jakości środowiska.

W Aktualizacji Programu wyznaczono również cele w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Sztutowo na lata 2013- 2016 z perspektywą do roku 2020 oraz zaproponowano działania, mające pozwolić na ich osiągnięcie. Wskazano także - w celu uzupełnienia środków własnych gminy - możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych. Wyznaczono wskaźniki, służące badaniu postępu realizacji założeń Programu. Dokonano także oceny wpływu aktualizacji Programu na środowisko naturalne.

8. BIBLIOGRAFIA

1. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo na lata 2004 – 2011 z uwzględnieniem lat 2012 – 2016.
2. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo na lata 2004-2011.
3. STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO GMINY SZTUTOWO 2002 - 2015 Raport.
4. *Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2010 – 2012*, IUNG PIB w Puławach.
5. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim 2012*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku, Gdańsk kwiecień 2013.
6. Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2009 – 20012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013 – 2016.
7. Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do r.2020
8. *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 -2012 z perspektywą do roku 2016*, Warszawa 2008
9. *Raport o stanie środowiska w Województwie Pomorskim w roku 2011*, WIOŚ w Gdańsku, Gdańsk 2012.
10. *Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020*, Gdańsk 2012.
11. Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, 2010.
12. Centralna Baza Danych Geologicznych, Państwowy Instytut Geologiczny.
13. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.
14. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity z 2008 r. Dz. U. Nr 25, poz.150 ze zm.).
15. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 *o odpadach*.
16. *Program Państwowego Monitoringu Środowiska Pomorskiego na lata 2013 – 2015*, WIOŚ w Gdańsku, Gdańsk 2012.
17. Uchwała Nr XXIV/203/2013 Rady Gminy Sztutowo z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie *regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sztutowo*.
18. Uchwała Nr 415/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 roku.
19. Uchwała NRV/26/07 Rady Gminy Sztutowo z dnia 12 kwiecień 2007 r. w sprawie *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Sztutowo*.
20. Zarządzenie Nr 18 Wójta Gminy Sztutowo z dnia 29 maj 2009 r. w sprawie *wymagań, jakie powinni spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych*.
21. Projekt założeń do planu zaopatrzenia w energię elektryczną dla Gminy Sztutowo, aktualizacja 2013
22. Uchwała NR XXIV/208/2013 Rady Gminy Sztutowo z dnia 31 stycznia 2013 r.

Inne źródła:

- www.sztutowo.pl
- www.cwz.pomorskie.pl
- www.pgl.gov.pl
- www.stst.gov.pl
- www.pois.gov.pl
- www.minrol.gov.pl
- www.nfosigw.gov.pl
- www.wfosigw.gov.pl
- www.ewaluacja.gov.pl
- www.mos.gov.pl
- www.mapa.wortale.net
- www.pomorskie.eu

9. ZAŁĄCZNIK

Wskaźniki realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sztutowo

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka
WODA		
1	liczba przyłączy wodociągowych	szt.
2	przyrost liczby przyłączy wodociągowych	szt./rok
3	udział mieszkańców korzystających z wodociągu	%
4	przyrost liczby mieszkańców korzystających z wodociągu	M/rok
5	liczba kilometrów sieci wodociągowej w gminie	km
6	przyrost liczby kilometrów sieci wodociągowej w gminie	km/rok
7	wydajność ujęć wody	m ³ /d
8	produkcja wody	m ³ /rok
9	zużycie wody na mieszkańca w danym roku	m ³ /M/r
10	udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości wód powierzchniowych na terenie gminy	%
11	udział punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości wód podziemnych na terenie gminy	%
12	wielkość poboru z ujęć na terenie gminy	m ³ /rok
13	liczba kilometrów melioracji podstawowych na terenie gminy	km
14	liczba kilometrów melioracji szczegółowych na terenie gminy	km
15	wielkość powierzchni zmeliorowanej na terenie gminy	km ²
16	udział powierzchni zmeliorowanej na terenie gminy	%
ŚCIEKI		
1	ilość ścieków oczyszczonych w oczyszczalniach na terenie gminy	m ³ /rok
2	liczba zbiorników bezodpływowych	szt.
3	liczba oczyszczalni przydomowych	szt.
4	liczba przyłączy kanalizacyjnych sanitarnych	szt.
5	przyrost liczby przyłączy kanalizacyjnych sanitarnych	szt./rok
6	liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej	M
7	przyrost liczby mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej	M/rok

8	liczba kilometrów kanalizacji deszczowej	km
9	przyrost liczby kilometrów kanalizacji deszczowej	km/rok
POWIERZCHNIA ZIEMI		
1	wielkość powierzchni zdegradowanej	km ²
2	wielkość powierzchni poddanej rekultywacji	km ²
3	udział gleb w gminie o odczynie obojętnym i zasadowym	%
4	udział gleb w gminie wymagających wapnowania	%
5	udział gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych	%
PRZYRODA		
1	udział powierzchni gminy objętych ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody	%
2	udział powierzchni gminy objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000	%
3	udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni gminy	%
POWIETRZE		
1	liczba podmiotów posiadających decyzje odnośnie wprowadzania pyłów/gazów do powietrza	jedn.
2	natężenie ruchu pojazdów na terenie gminy	szt./r
3	wielkość energii ze źródeł alternatywnych na terenie gminy	kW
4	moc kotłowni, w których wymieniono źródło zasilania	kW
5	wydatki na termomodernizację w danym roku	zł/rok
PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE		
1	liczba obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne na terenie gminy	szt.
POWAŻNE AWARIE		
1	liczba pozwoleń zintegrowanych wydanych dla podmiotów funkcjonujących na terenie gminy	szt.
2	liczba podmiotów zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku	jedn.
3	liczba podmiotów zaliczanych do zakładów o dużym ryzyku	jedn.
4	liczba awarii na terenie gminy	szt.
5	liczba podmiotów działających w oparciu o wdrożony system zarządzania środowiskowego	jedn.
6	liczba podmiotów działających w oparciu o wdrożony system Ekozarządzania i Audytu EMAS	jedn.